

Renata Jedlińska, Beata Rogowska

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach

POLSKA W DOBIE GLOBALIZACJI – WYBRANE PROBLEMY

Streszczenie: Problematyka niniejszego artykułu dotyczy udziału Polski w globalizacji. Mimo iż kraj nasz od niedawna uczestniczy w tym ogólnoswiatowym procesie, to jednak jego pozycja jest dobra. By korzyści z udziału w procesie globalizacji przeważały nad kosztami, konieczne jest podjęcie właściwych decyzji w polityce gospodarczej i społecznej. Analizując wpływ globalizacji na decyzje w polityce makroekonomicznej, należy zwrócić uwagę na zakres, w jakim państwo może prowadzić niezależną politykę makroekonomiczną, na to, czy jest ona efektywna. Istotnym etapem zwiększającym korzyści z globalizacji jest członkostwo naszego kraju w UE.

Słowa kluczowe: globalizacja, KTN, liberalizacja przepływów kapitałowych, infrastruktura globalna, otoczenie międzynarodowe.

Wstęp

Zmiany, jakie zaszły w XX wieku, spowodowały, że kolejne stulecie stanowi olbrzymie wyzwanie dla gospodarki światowej, systemów gospodarczych poszczególnych krajów oraz społeczeństw. Jest ono wynikiem wielu zmian oraz nowych zjawisk, jakie zachodzą w świecie. Do najistotniejszych procesów, które szczególnie nasiliły się w ostatnich latach, należy na pewno globalizacja.

Globalizacja jest procesem wielowymiarowym (np. dotyka gospodarki, polityki, wojskowości, kultury). Charakteryzuje się złożonością i wielopłaszczyznowością. W wymiarze ekonomicznym globalizację najczęściej utożsamia się z procesem scalania narodowych systemów gospodarczych i tworzenia gospodarki światowej jako całości. Tak więc globalizacja odzwierciedla rosnące współzależności gospodarcze pomiędzy krajami świata, stanowi przejaw integracji gospodarki światowej czy też przyspieszonego umiędzynarodawiania procesu gospodarczego¹.

Autorzy raportu Banku Światowego² wskazują na trzy fale globalizacji, które zaszły w ostatnich 130 latach. Charakteryzowały się one otwarciem się różnych krajów na przepływy towarów, kapitału, ludzi oraz informacji:

¹ I. Michałow, *Globalizacja a gospodarcze perspektywy rozwojowe*, [w:] *Gospodarka Polski wobec globalnych wyzwań rozwoju*, red. W. Kowalczewski, Wyd. Dialog, Warszawa 2000, s. 103.

² www.worldbank.org.

- I fala, czyli megamigracja.
- II fala, czyli świat bez barier.
- III fala, stanowiąca szansę m.in. dla Polski.

Pierwsza fala miała miejsce w latach 1870-1914. Dzięki rozwojowi transportu i redukcji ceł doszło do podwojenia udziału eksportu w światowym dochodzie. Z Europy wyemigrowało sześćdziesiąt milionów ludzi, głównie do Ameryki Północnej i innych części Nowego Świata. W krajach objętych globalizacją zmniejszyło się zróżnicowanie dochodów i wzmocił się wzrost gospodarki w porównaniu z tymi częściami świata, do których globalizacja nie docierała.

W latach 1950-1980 pojawiła się druga fala, obejmująca głównie bogate państwa Zachodu, i przejawiająca się w zacieraniu barier handlowych pomiędzy tymi państwami. Z kolei od roku 1980 nastąpiła trzecia fala globalizacji, która trwa do dziś. Trzecią falę od drugiej odróżnia to, iż wiele krajów biedniejszych otworzyło się na handel międzynarodowy i napływ zagranicznego kapitału. Do krajów tych należy także Polska. Kraje Trzeciego Świata (zdecydowana większość Afryki i Bliskiego Wschodu) pozostały poza zasięgiem globalizacji, przez co ich dochód spada i rosną obszary nędzy³.

Polska gospodarka staje się gospodarką otwartą i w coraz większym stopniu podlegać będzie wpływowi zachodzących na świecie procesów gospodarczych, technicznych, naukowych i demograficznych. Czynnikiem, które będą wywierać decydujący wpływ w perspektywie długookresowej, będzie przechodzenie rozwiniętych społeczeństw do ery cywilizacji informacji oraz globalizacja i integracja systemów gospodarczych.

Dominującym procesem globalnym jest przechodzenie rozwiniętych społeczeństw do ery cywilizacji informacyjnej. Jego głównymi wyznacznikami są⁴:

- wzrost roli nauki i edukacji,
- przekształcenie się wiedzy w zasób produkcyjny,
- rozwój technologii informacyjnych,
- zasadnicze przeobrażenie działalności wszystkich sektorów,
- kształtowanie się nowych zawodów wymagających umiejętności gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania informacji.

Brak aktywnego udziału w tych procesach byłby równoznaczny z utrwaleniem dystansu cywilizacyjnego i zepchnięciem naszego kraju na marginesową pozycję w świecie. Proces globalizacji rynku światowego będzie decydującym czynnikiem zewnętrznym, wywierającym wpływ na sytuację Polski. Przejawia się on zacieśnieniem związków gospodarczych w wyniku coraz większej swobody przepływu dóbr i usług, kapitału oraz technologii przez granice państw. Integracja z Unią Europejską ma decydujące znaczenie w kształtowaniu naszych szans rozwojowych oraz bezpieczeństwa gospodarczego oraz politycznego.

---

³ L. Balcerowicz, *Balcerowicz wprost*, „Wprost” 2000 nr 1019.

⁴ G.W. Kołodko, *Rozwój polskiej gospodarki. Perspektywy i uwarunkowania*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, Warszawa 2002, s. 92.

Zaczyna pojawiać się jeden rynek globalny, który wprawdzie nie opanował jeszcze całej gospodarki, jednakże pod jego wpływem znajduje się połowa wytwarzanego produktu światowego – ok. 70%, blisko 80% światowego handlu, od 60 do 70% potencjału naukowo-badawczego, większość liczących się nowoczesnych innowacji⁵.

Globalizacja w sferze ekonomicznej – wzrost przepływu towarów, usług, kapitału i technologii prowadzące do integracji i scalania się rynków, poszerzenie zasięgu i zakresu działań międzynarodowego biznesu oraz pogłębianie współzależności między krajami – mają istotny wpływ na warunki powodzenia polityki gospodarczej. Globalizacja zmienia otoczenie zewnętrzne, w którym działają państwa i firmy. Z jednej strony otwiera nowe możliwości, a z drugiej stwarza poważne zagrożenia. Dlatego zarówno rządy, jak i przedsiębiorstwa muszą podejmować odpowiednie działania i strategie, aby sprostać nowym wyzwaniom.

Postępy w transformacji i liberalizacji gospodarki w ostatniej dekadzie spowodowały, że Polska w coraz większym stopniu uczestniczy w procesach globalizacji. Wzrost przepływów towarów, usług, kapitału i inwestycji zagranicznych, technologii oraz idei, wzorów organizacji i sposobów funkcjonowania instytucji przyczyniły się do przyspieszenia, pogłębienia i poszerzenia współzależności między polską gospodarką i systemami gospodarczymi innych krajów oraz powiązań między rynkami krajowymi i globalnymi, a także pomiędzy firmami działającymi na rynku polskim i innych rynkach. Udział ten charakteryzuje wyraźna asymetria przepływów, tzn. dużo większy jest napływ do Polski towarów i inwestycji zagranicznych, technologii niż przepływy z polskiej gospodarki na rynki globalne.

Procesy globalizacji będą coraz silniej oddziaływały na rozwój naszego kraju w najbliższym czasie. Czy będzie to wpływ korzystny, zależy w dużym stopniu od właściwych wyborów w polityce gospodarczej i społecznej.

Otwieranie się rynku na procesy globalizacji zależy od wielu czynników. W przypadku krajów słabiej rozwiniętych często poszukuje się odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób i w jakim tempie należy włączyć się w procesy globalizacji (np. sekwencja reform czy liberalizacji przepływów kapitałowych).

W Polsce jest już za późno na tego typu rozważania, gdyż większość decyzji związanych z otwarciem gospodarki dawno już zapadła, można tylko wskazać na wiele studiów, które mówią, jakie warunki powinny być spełnione, aby kraj o takiej strukturze gospodarki jak Polska stał się bardziej odporny na zagrożenia wynikające z funkcjonowania rynków globalnych.

Na wzrost globalnych powiązań wpłynęły: z jednej strony członkostwo w wielu międzynarodowych organizacjach o zasięgu globalnym i regionalnym (UE, WTO, OECD, IMF, CEFTA, EBOR i inne), przyjęcie międzynarodowych reguł i zasad w handlu czy przepływach kapitału, a z drugiej strony oddziaływanie globalnych

---

⁵ J.Z. Holzer, R. Serek, *Sytuacja demograficzna świata i Polski w okresie do roku 2020*, [w:] *Strategia rozwoju Polski do 2020*, praca zbiorowa, Elipsa, Warszawa 2000, s. 11.

rynków, zwłaszcza finansowych, i włączenie się w globalne strategie korporacji transnarodowych⁶.

Stopień powiązań i współzależności z globalnymi rynkami można mierzyć za pomocą wielkości, zakresu i intensywności przepływów towarów, usług, kapitału i inwestycji i technologii czy informacji oraz stopnia umiędzynarodowienia produkcji i powiązań produkcyjnych firm krajowych.

Od 1990 r. zwiększa się systematycznie napływ do Polski bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), przy czym od 1995 r. nastąpiło przyspieszenie tego procesu. Według danych Państwowej Agencji Inwestycji Zagranicznych (PAIZ), w 1999 r. napłynęło do Polski ogółem 8,3 mld dol. bezpośrednich inwestycji zagranicznych, w tym inwestycji dużych (o wartości ponad 1 mln dol.) na sumę 7,9 mld dol. oraz tzw. inwestycji małych (o wartości poniżej 1 mln dol.) na sumę 370 mln dol. W 1999 r. w porównaniu z 1998 r. napływ BIZ uległ zmniejszeniu z 10,1 mld dol. do 8,3 mld dol., tj. o 17,9%. Na koniec 1999 r. skumulowana wielkość BIZ ogółem osiągnęła wartość 38,9 mld dol., w tym inwestycji dużych – wartość 35,2 mld dol. oraz inwestycji małych – 3,7 mld dol. W porównaniu z 1998 r. skumulowana wartość BIZ powiększyła się w 1999 r. o 27%, w tym inwestycji dużych o 28,9% oraz inwestycji małych o 11,0%. Na podstawie danych NBP⁷ wartość inwestycji zagranicznych w Polsce w I połowie 2002 r. wyniosła ok. 1,872 mln dol., podczas gdy w analogicznym okresie roku poprzedniego 2,823 mln dol.

Według danych UNCTAD, w okresie od 1990 do 2001 r. łącznie do krajów Europy Środkowo-Wschodniej napłynęły inwestycje zagraniczne na kwotę 163,5 mld dol., w tym do Polski 56,9 mld dol., co stanowi ok. 35,0% napływu BIZ do krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Jednakże Polskę z wartością BIZ *per capita* w kwocie 184,9 dol. wyprzedzają Czechy – 478,5 dol. oraz Węgry – 242,7 dol.

Z kolei w przeprowadzonych przez „The Economist” badaniach rozwoju wybranych krajów w latach 1993-1997 Polska została wymieniona na piątym miejscu wśród krajów, w których nastąpiło największe przyspieszenie globalizacji gospodarki, takich jak Filipiny, Argentyna, Węgry i Chiny.

Wśród wyzwań, jakie niesie globalizacja, warto zwrócić uwagę na cztery poszczególne grupy:

- Wyzwania wynikające z nasilającej się konkurencji globalnych rynków towarowych i usług. Swoboda w przepływie towarów, usług, czynników produkcji oraz możliwości zakładania przedsiębiorstw na całym świecie prowadzą do nasilenia się konkurencji międzynarodowej. W handlu światowym decyduje jakość wyrobów oraz stopień ich technologicznego zaawansowania, marka firmy, kanały dystrybucji. Brak konkurencyjnych towarów krajowego przemysłu powoduje,

⁶ J. Kleer, *Koniunktura światowa i procesy globalne*, [w:] *Strategia rozwoju Polski do 2020 r.*, Tom I, Kancelaria Sejmu, Biuro Studiów i Ekspertyz, Wydział Analiz Ekonomicznych, czerwiec 2001, nr 789, s. 34.

⁷ Pozycja „Inwestycje bezpośrednie sald” z Bilansu Płatniczego NBP. Dane te obejmują jedynie wpływy gotówkowe bez np. aportów rzeczowych.

że import będzie wypierał krajową produkcję, co oznacza wzrost bezrobocia i pogłębianie się deficytu na rachunku bieżącym. Rosnący deficyt w handlu zagranicznym może być poważnym zagrożeniem dla stabilnego rozwoju.

- Wyzwania związane z funkcjonowaniem globalnych rynków finansowych. Polska przez wiele lat pozostanie importerem kapitału, podobnie jak inne kraje w grupie rynków wschodzących, w związku z tym będzie narażona na kryzysy spowodowane gwałtownymi zmianami w kierunkach przepływu kapitału. Wrażliwość rynków finansowych i ich niestabilność może narazić kraj na kryzys finansowy. Globalizacja rynków finansowych stwarza bowiem duże ryzyko dla banków i instytucji finansowych w związku z szybkością przenoszenia się skutków kryzysów z kraju do kraju – efekt domina, zarażania się⁸. Sposób funkcjonowania globalnych rynków finansowych stanowi poważne wyzwanie dla polityki makroekonomicznej kraju.
- Wyzwania wynikające z niedorozwoju instytucji, braku odpowiedniej infrastruktury i nieefektywnego funkcjonowania rynków. Mimo postępów w procesie transformacji, polska gospodarka ma nadal słabo rozwinięte instytucje rynkowe, brak jest odpowiednich regulacji prawnych. Niska jest też jakość, skuteczność oraz wiarygodność wielu instytucji. Brakuje rozwiniętej infrastruktury globalizacyjnej umożliwiającej wzrost globalnych przepływów i powiązań.
- Wyzwania w zakresie polityki społecznej i ponoszenie kosztów społecznych globalizacji – niektóre grupy mają zdecydowaną przewagę, inne zaś pozostają na marginesie. Dostosowania do wyzwań globalizacji spowodują, że ludzie słabiej wykształceni i bez odpowiednich kwalifikacji będą mieli trudności w znalezieniu pracy, a inni będą musieli się przekwalifikować. Marginalizacja jednostek i grup społecznych oraz spadek poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego i socjalnego oraz wzrost nierówności społecznych może stanowić zagrożenie dla wewnętrznego spokoju społecznego i nastawić różne grupy przeciw globalizacji oraz wewnętrznym kapitałom.

Zmiany w międzynarodowym otoczeniu, wywołane procesami globalizacji, wymagają reorientacji polityki gospodarczej równocześnie w dwóch kierunkach:

- pierwszy dotyczy poszukiwania dróg dla zwiększenia korzyści z udziału w globalnych rynkach i przepływach,
- drugi wiąże się z przyjęciem odpowiednich zabezpieczeń w celu ograniczenia zagrożeń.

Analizując wpływ globalizacji na decyzje w polityce makroekonomicznej, można zastanowić się: w jakim zakresie państwo może prowadzić niezależną politykę makroekonomiczną i czy jest ona efektywna?

Procesy globalizacji w coraz większym stopniu ograniczają zakres swobody kształtowania się stóp procentowych, kursu walutowego, deficytu budżetowego. Kraje takie jak Polska muszą stale uwiarygodniać politykę makroekonomiczną przez

---

⁸ J. Kleer, wyd. cyt., s. 35.

pełną informację o zmieniających się parametrach gospodarki i działaniach Banku Centralnego. Obserwowane są również wydarzenia polityczne. Nieodpowiedzialne działania czy wypowiedzi polityków oraz niepokoje społeczne mogą destabilizować rynki finansowe. Zaufanie międzynarodowego biznesu buduje się na podstawie wielu elementów zarówno ekonomicznych, jak i politycznych.

Globalizacja finansowa spowodowała, że wzrosła presja na rządy w kierunku prowadzenia polityki makroekonomicznej gwarantującej zachowanie niskiej i stabilnej stopy inflacji, dyscyplinę budżetową czy restrykcyjną politykę monetarną.

Proces modernizacji i poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki w dużym stopniu zależy od wielkości i charakteru napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Przyciąganie kapitału wymaga szerokiej i profesjonalnej promocji kraju jako atrakcyjnego miejsca do inwestowania przez wskazywanie na jego perspektywy rozwojowe oraz determinację kolejnych rządów w dążeniu do osiągnięcia stabilizacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Korporacje transnarodowe będą odgrywały bardzo ważną rolę w poszerzeniu i pogłębieniu powiązań kraju z globalnymi rynkami. Stanowią jedną z dróg wchodzenia w sieci globalnych powiązań towarowych, finansowych, produkcyjnych, marketingowych. Biorąc pod uwagę długoterminowe perspektywy rozwojowe, należy stwierdzić, że nie wielkość napływającego kapitału jest najważniejsza, ale jego jakość, tzn. dziedziny i formy działania.

Najbardziej jednak w konkurencji globalnej liczy się obecnie wykorzystanie wiedzy i wysokiej technologii. Kraje słabiej rozwinięte mają ograniczone możliwości tworzenia nowych technologii i rzadziej starają się powielać technologię pochodzącą z krajów wysoko rozwiniętych.

Są jednak kraje słabiej rozwinięte, którym dzięki współpracy prywatnego biznesu i instytucji państwowych udało się w Europie dokonać wyboru specjalizacji produkcji pod kątem stworzenia produktów o wysokiej zdolności konkurencyjnej z przeznaczeniem na rynki globalne, co zapewniło im dynamiczny wzrost eksportu (Irlandia, Finlandia, Hiszpania)⁹. Doświadczenia tych państw powinny stanowić podstawę dla wypracowania podobnej strategii w Polsce. Potrzebny jest rozwój takiej produkcji, która stanowiłaby wizytówkę kraju jako eksportera wyrobów w sektorach przemysłu wysokich technologii (np. Nokia w Finlandii).

Firmy krajowe podejmujące inwestycje za granicą mogą również odnosić korzyści z udziału w procesach globalizacji. Dotychczas polityka państwa koncentrowała się na przyciąganiu inwestorów zagranicznych do Polski. Krajowe firmy inwestujące za granicą wspierano w niewielkim stopniu. Większość państw w aktywny sposób, za pomocą wielu instrumentów, wspiera takie działania. W erze globalizacji inwestycje przepływają w obu kierunkach. Inwestorzy poszukują najkorzystniejszych miejsc i form lokalizacji na całym świecie.

---

⁹ Z. Chrupek, *Ocena możliwości napływu kapitału zagranicznego w okresie do roku 2020*, [w:] *Strategia rozwoju Polski do 2020 r.*, Tom I, Kancelaria Sejmu, Biuro Studiów i Ekspertyz, Wydział Analiz Ekonomicznych, czerwiec 2001 nr 789, s. 45.

Możliwości poszerzenia kontaktów firm krajowych z rynkami światowymi w dużym stopniu zależą od poziomu infrastruktury globalizacyjnej.

Jedną z nowych funkcji państwa w erze globalizacji jest większy nacisk na wspieranie rozwoju i wykorzystanie technologii oraz innowacyjności przedsiębiorstw krajowych. W wielu rozwiniętych krajach świata powstały parki technologiczne i naukowo-przemysłowe, np. Dolina Krzemowa w USA, które stanowią jeden z najważniejszych elementów rozwoju technologii i jej wykorzystania dla poprawy konkurencyjności lokalnych firm. Bez silnego krajowego zaplecza badawczo-rozwojowego firmom lokalnym trudno wykorzystać nowoczesną technologię i sprostać globalnej konkurencji.

Największe korzyści z globalizacji odnoszą firmy posiadające produkty, które spełniają wymogi obrotu i specjalizacji w skali rynku światowego. Niestety polskie firmy nie mają marek czy znaków towarowych o zasięgu światowym. Być może ich zdolności sprostania nasilającej się konkurencji mogłaby zwiększyć konsolidacja firm krajowych lub stworzenie układów w postaci holdingów, porozumień strategicznych czy innych form porozumień, które stworzyłyby pole dla specjalizacji i współdziałania.

Obecnie w konkurencji globalnej najbardziej liczy się wykorzystanie wiedzy i wysokiej technologii. Kraje słabiej rozwinięte mają ograniczone możliwości tworzenia nowych technologii i raczej starają się powielać technologię pochodzącą z krajów wysoko rozwiniętych. Jednak nawet wtedy muszą mieć dobrze rozwiniętą bazę naukowo-techniczną i wysoko wykwalifikowaną kadrę specjalistów.

Rozwój krajowych przedsiębiorstw zależy w coraz większym stopniu od lokalnych zdolności w tworzeniu i wykorzystaniu technologii dla potrzeb wybranych gałęzi produkcji. W erze globalizacji szczególną rolę odgrywa technologia informatyczna. Jej zastosowanie głównie decyduje o przewadze konkurencyjnej i osiąganiu korzyści w nowej gospodarce. Eksport produktów opartych na wysokich technologiach rośnie najszybciej w handlu światowym, bardzo dynamicznie rozwija się również sprzedaż elektroniczna.

Trwały wzrost gospodarczy wymaga nie tylko zastosowania nowych technologii, ale również przesunięcia w strukturze produkcji z działów o niskiej do wysokiej technologii.

Presja globalnych rynków towarowych i usługowych oraz nasilająca się globalna konkurencja stanowią poważne wyzwanie dla przedsiębiorstw krajowych i gospodarki jako całości. Konieczne jest pozyskiwanie nowych rynków dla eksportu polskich towarów, nie tylko do krajów Unii Europejskiej, ale także stworzenie pełnej oferty na rynki wschodnie. Handel zagraniczny powinien stanowić jeden z głównych czynników rozwoju gospodarczego kraju, ale jest to możliwe tylko wtedy, gdy będzie skutecznie realizowana polityka proeksportowa. Rozwój rynków globalnych prowadzi do specjalizacji produkcji między krajami. Konieczne jest zatem wybranie takiej dziedziny produkcji, która przynosiłaby długofalowe zyski i byłaby dostosowana do długofalowych tendencji światowego popytu na wyroby zaawansowane

technologicznie. Zdolność osiągnięcia korzyści z handlu międzynarodowego zależy od polityki wspierania eksportu, konkurencyjności przedsiębiorstw, wykorzystania nowoczesnych technologii, rozwoju infrastruktury, edukacji, poziomu kwalifikacji. Globalizacja oznacza wejście na wyższy poziom walki konkurencyjnej o zachowanie lub umocnienie pozycji firmy na rynku zarówno krajowym, jak i międzynarodowym.

W związku z tym, że systemy gospodarcze stały się znacznie bardziej otwarte, wzrósł wpływ zewnętrznych czynników na warunki eksportu. Wpływają one nie tylko na jego wielkość, ale przede wszystkim na krajową aktywność gospodarczą.

Powstanie globalnej sieci produkcji z jednej strony może ograniczyć efektywność krajowej polityki przemysłowej, ale z drugiej strony pozwala na rozwój produkcji w filiach zagranicznych korporacji, transnarodowych oraz daje szansę rozwoju przedsiębiorstwom, które świadczą im określone usługi.

Istotny etap ku zwiększeniu korzyści z globalizacji stanowi proces dostosowania polskiej gospodarki do gospodarki pozostałych państw Unii Europejskiej. Działania na rzecz sprostania konkurencji w ramach rynku unijnego, przyjęcie światowych standardów i sposobów zarządzania oraz metod produkcji zdecydowanie ułatwią powiązania z rynkami globalnymi, ponadto środki i fundusze z Unii Europejskiej powinny wspierać rozwój infrastruktury oraz przyczynić się do poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw.

Zakończenie

Globalizacja premiuje kraje, które prowadzą dobrą politykę makroekonomiczną, karze natomiast te, które unikają reform lub opóźniają je, trzeba zatem prowadzić politykę gospodarczą opartą na zdrowych finansach, niskich podatkach oraz oddzieleniu działalności firm od polityki bieżącej.

Procesy globalizacji stawiają Polskę przed poważnymi wyzwaniami. Procesom globalizacji nie można przeszkodzić, jak również nie można przejść obok nich obojętnie. Konieczna jest odpowiednia na nie reakcja, zawierająca program i konkretne działania w długofalowej polityce państwa polegające na zwiększaniu korzyści z globalizacji i minimalizowaniu związanych z nią kosztów czy zagrożeń. Reakcja ta powinna uwzględniać zarówno uwarunkowania zewnętrzne, wewnętrzne, jak i podstawowe cele rozwojowe.

Literatura

- Balcerowicz L., *Balcerowicz wprost*, „Wprost” 2000 nr 1019.
- Chrupiek Z., *Ocena możliwości napływu kapitału zagranicznego w okresie do roku 2020*, [w:] *Strategia rozwoju Polski do 2020 r.*, Tom I, Kancelaria Sejmu Biuro Studiów i Ekspertyz, Wydział Analiz Ekonomicznych, czerwiec 2001 nr 789.
- Holzer J.Z., Serek R., *Sytuacja demograficzna świata i Polski w okresie do roku 2020*, [w:] *Strategia rozwoju Polski do 2020*, praca zbiorowa, Elipsa, Warszawa 2000.
- Kleer J., *Koniunktura światowa i procesy globalne*, [w:] *Strategia rozwoju Polski do 2020 r.*, Tom I, Kancelaria Sejmu Biuro Studiów i Ekspertyz, Wydział Analiz Ekonomicznych, czerwiec 2001 nr 789.
- Kołodko G.W., *Rozwój polskiej gospodarki. Perspektywy i uwarunkowania*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, Warszawa 2002.
- Michałów I., *Globalizacja a gospodarcze perspektywy rozwojowe*, [w:] *Gospodarka Polski wobec globalnych wyzwań rozwoju*, red. W. Kowalczewski, Wyd. Dialog, Warszawa 2000.
- www.worldbank.org.

POLAND IN TIMES OF GLOBALIZATION – CHOSEN ASPECTS

Summary: The article discusses Polish contributions to globalization. It is necessary to make suitable decisions in economic and social policy in order to prevail benefits from the globalization process over the necessary costs. Analyzing the globalization impact on decisions made in the field of macro economy it is worth highlighting the range in which the country can pursue the independent macro economy policy and ask about its effectiveness. Polish membership in the European Union is a fundamental phase increasing benefits from globalization.